7/12786, 12787
12788,

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00 – 177

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

30.03.06 **11643**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 14/03/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-19233 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Antalya Milletvekili Sn. Nail KAMACI tarafından verilen 7/12786 sayılı, Bursa Milletvekili Sn. Kemal DEMİREL tarafından verilen 7/12787 sayılı ve Adana Milletvekili Sn. Nevin Gaye ERBATUR tarafından verilen 7/12788 sayılı yazılı soru önergelerine ilişkin cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Murat BAŞESGİOĞLU
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
Devlet Bakanı V.

Ekler:
1-6 sayfa (64 sayfa liste)

DTM Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0312) 212 59 01 Faks: (312) 212 34 16
e-posta: hukuk@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat : Hülya AKSAKALLI Hukuk Müşaviri

7/12786

Antalya Milletvekili Sn. Nail KAMACI tarafından verilen 7/12786 sayılı soru önergesi:

Tekstil üreticilerinin, ithal mallarından ve iç pazarda yaşanan gelişmelerden doğrudan etkilendikleri dikkate alınarak ticaret politikası olarak isimlendirilen; İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat, İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Mevzuat, İthalatta Gözetim Uygulaması Hakkında Mevzuat, Belirli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, İkili Anlaşmalar ve Protokoller veya Diğer Düzenlemeler Kapsamı Dışında, Belirli Ülkeler Menşeli Tekstil Ürünleri İthalatında Gözetim ve Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat, Türkiye'nin Ticari Haklarının Korunması Hakkında Mevzuat ve Çin Halk Cumhuriyeti Menşeli Malların İthalatında Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat hükümleri çerçevesinde Dış Ticaret Müsteşarlığı İthalat Genel Müdürlüğünce alınan önlemlerle tekstil üreticilerimiz, sadece Antalya Bölgesi ile sınırlı olmayıp Ülke geneli itibariyle desteklenmekte ve haksız ticaretin tesirlerinden korunmaya çalışılmaktadır.

Ülkemizin de taraf olduğu Dünya Ticaret Örgütü kuralları çerçevesinde yerli üretimin korunması amacıyla dampingli ve sübvansiyonlu ithalata karşı önlemler ile ani artış gösteren ithalata karşı uygulanan korunma önlemleri Ülkemizin etkin uyguladığı ticaret politikası araçlarındandır. Bunun yanısıra, ithalatın gerek miktar gerek fiyat açısından kontrol edilmesine imkan tanıyan gözetim önlemleri de son dönemde yoğun şekilde tatbik edilmektedir. Yine, bu doğrultuda dünya fiyatlarıyla ve maliyet analizleri yapılmak suretiyle bir çok üründe ithal anlaşmasında referans kıymet uygulaması yürütülmektedir.

Bu itibarla, artan ithalat nedeniyle iç piyasada yerli üretimin azaldığı, tekstil ve giyim sektöründe İmalat Sanayi Üretim Endeksinin önemli ölçüde düşüş gösterdiği, Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) menşeli ithalatın önemli ölçüde artarak Pazar bozulması ve Pazar bozulması tehdidi ticaretin düzenli gelişimini tehdit ettiği tespit edildiğinden, 2006 yılında 44 kategoride Çin Halk Cumhuriyeti menşeli ürüne kota uygulaması başlatılmıştır. Ayrıca ülke ayrımı yapılmaksızın 61 kategori tekstil ve konfeksiyon ürünü ithalatının kayda alınması uygulaması da yapılmaktadır.

Halihazırda, tekstil ürünlerine ilişkin 26 adet dampinge karşı kesin önlem yürürlükte bulunmakta, 7 adet nihai gözden geçirme soruşturması ise devam etmektedir. Yürürlükte bulunan kesin önlemlerden 8 adeti Çin Halk Cumhuriyeti menşeli ürünlere yönelik olup önleme konu diğer ülkeler Güney Kore, Endonezya, Çin Tayvanı, Hindistan, Beyaz Rusya, Tayland ve Malezya'dır. Bu çerçevede, tekstil sektöründe yerli üreticilerimizin özellikle uzak doğu ülkelerinden kaynaklanan haksız dış rekabetin etkilerinden korunması amaçlamıştır.

Diğer taraftan, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun 6'ncı maddesinde; serbest bölgeler gümrük mükellefiyetlerine ilişkin mevzuatın uygulama alanı dışında bırakılmış, aynı Kanunun 8'inci maddesine de; serbest bölge ile diğer ülkeler arasında dış ticaret rejiminin uygulanmayacağı hükmü getirilmiştir. Bu itibarla, soru önergesinde gündeme getirilen tekstil sektörüne yönelik koruma politikaları açısından serbest bölgelerle ilgili olarak belirtilebilecek bir husus bulunmamaktadır.

Bununla beraber serbest bölgede faaliyet gösteren kullanıcı firmaların ÇHC menşeli tekstil ürünlerinin alım satımına yönelik izin taleplerinin değerlendirilmesinde, söz konusu taleplerin Türkiye'deki iç piyasa dengelerini bozucu yönde neticelenmemesi için Dış Ticaret Müsteşarlığı (Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü)'nca gerekli hassasiyet gösterilmektedir.

Öte yandan, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Tekstil ve Giyim Anlaşması'nın (TGA) 1 Ocak 2005 tarihi itibariyle sona ermesiyle tekstil ve konfeksiyon ticaretinde kotaların kaldırıldığı ve söz konusu sektördeki ticaretin Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) kural ve prensiplerine entegre edildiği bilinmektedir.

Bu kapsamda, kotalarla en çok kısıtlanan ülke grubunun başını çeken ÇHC'nin pazar ekonomisi şartlarına uymayan üretim ve pazarlama yöntemleri, yoğun sübvansiyonlar, devlet teşekküllerinin faaliyetleri ile para politikaları çerçevesinde elde ettiği haksız avantajla tekstil ve konfeksiyon sektöründe dünya ticaretinde aldığı pay hızla artmaktadır. Ekonomisinde tekstil ve konfeksiyon sektörü önem taşıyan pek çok ülkeyle birlikte, bu sektörde faaliyet gösteren çok sayıda Türk firması da çeşitli problemlerle karşılaşmaktadır.

ÇHC menşeli ürünlerin iç pazarımızda yarattığı sorunlara karşı, Dış Ticaret Müsteşarlığınca gerekli her türlü önlem alınmaktadır. Bu çerçevede, ÇHC'nin DTÖ'ye katılımına ilişkin çalışma grubu raporu 242'nci Paragrafının hükümlerine uygun olarak hazırlanan mevzuat işletilerek, 9 Ocak 2005 tarihi itibariyle anılan ülke menşeli 42 kategori altında yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatında korunma önlemi uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca, 57 kategoride yer alan tekstil ve konfeksiyon ithalatının izlenebilmesi amacıyla kayıt sistemi uygulamaya konulmuştur.

Bununla birlikte, sektörde yerli üretimi temsil eden meslek kuruluşlarının başvurusu üzerine, 2005/8 sayılı Tebliğ çerçevesinde ilgili taraflardan temin edilen bilgiler ve ilgili meslek kuruluşlarının mutabakatı çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda 2005 yılında 42 kategoride yer alan tekstil ve konfeksiyon ürünlerinde ve ilave olarak kategori 40 (dokuma perdeler) ve kategori 67'de (örme perdeler) yer alan ürünlerin (toplam 44 kategori) ÇHC menşeli olanlarının ithalatında 2006 yılında kota uygulanmasına yönelik 2005/9 sayılı Tebliğ, 17 Aralık 2005 tarihli ve 26026 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ÇHC'ne karşı alınan bahse konu önlemler dışında, Ülkemiz tekstil ve konfeksiyon sektörünün ihracatta rekabet gücünün korunmasına yönelik çalışmalar DTÖ'de gerek Mal Ticareti Konseyi (MTK) platformunda, gerekse Doha Kalkınma Gündemi Tarım Dışı Ürünlerde Pazara Giriş Müzakereleri kapsamında sürdürülmektedir.

Türkiye; söz konusu çalışmalar çerçevesinde ayrıca, Türk – Amerikan tekstil ve konfeksiyon sektör temsilcilerinin öncülüğünde elliden fazla ülke özel sektör temsilcisi kuruluşun yer aldığı "The Global Alliance for Fair Textile Trade (GAFTT)" ile işbirliği içinde hareket etmekte olup bu çerçevede, Ülkemizce ilki 25 Ekim 2004[1], diğeri 30 Haziran 2005 tarihli[2] iki adet DTÖ belgesi yayımlamıştır. Mal Ticareti Konseyi'nin 15 Temmuz ve 10 Kasım 2005 tarihli toplantılarında ele alınan 30 Haziran 2005 tarihli Türkiye belgesinde, tekstil ve konfeksiyon sektörü uluslararası ticaretinde kaydedilen gelişmelerin izlenmesinden, fiyat dalgalanmalarının önlenmesine, Doha Müzakerelerinin tekstil ve konfeksiyon sektörüne olası etkilerinin incelenmesinden, uluslararası finans kurumlarının Gelişme Yolundaki Ülkeler (GYÜ) ve En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ)'e teknik ve mali destek sağlamasına kadar kapsamlı somut önerilere yer verilmiştir.

Mal Ticareti Konseyi'nin son olarak 10 Mart 2006 tarihinde gerçekleştirilen toplantısında üye ülkelerin görüş ve değerlendirmeleri doğrultusunda Ülkemiz tarafından gözden geçirilmiş bir çalışma programı önerisi getirilmiş olup Moğolistan, Ürdün, Fas, Mauritius, El Salvador, ABD, Guetamala, Honduras, Sri Lanka, Afrika grubu adına Benin, Mısır ve Bolivya destek vermiştir. Türkiye'nin önerisine destek veren ülke sayısında ve profilinde önemli artış olduğu gözlemlenmiş ve önerimizin tartışılacağı 2 Mayıs 2006 tarihinde gerçekleştirilecek müteakip MTK toplantısına kadar gerek DTÖ platformunda gerek üye ülke başkentlerinde yapılacak temaslarda destek talebinde bulunulmaya devam edilecektir.

Diğer taraftan, kotaların kalkmasının ardından, tekstil ve konfeksiyon sektöründe önemli koruma aracı olarak sadece gümrük vergileri kalmıştır. Ancak, DTÖ Doha Kalkınma Gündemi

[1] 25 Ekim 2004 tarih ve G/C/W/497 simgeli belge.
[2] 30 Haziran 2005 tarih ve G/C/W/522 simgeli belge.

7/12786

Tarım Dışı Ürünlerde Pazara Giriş Müzakereleri kapsamında tekstil ve konfeksiyon sektöründeki tarifeler de indirime tabi tutulacağından tekstil ve konfeksiyon sektöründe ihracatımızın %50'sinden fazlasını gerçekleştirdiğimiz Avrupa Birliği (AB) pazarında Gümrük Birliği'nden kaynaklanan ve sektörün rekabet gücünün korunmasında mevcut durumda en önemli faktör olan rekabet avantajımızda erozyona yol açacaktır. Bu nedenle, tekstil ve konfeksiyon sektöründe AB pazarında sahip olduğumuz avantajların korunması müzakerelerdeki önceliğimiz olacaktır.

Bu kapsamda Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda; sektörün genel müzakere çerçevesinin dışına çıkarılarak spesifik özelliklerinin ele alınmasını sağlayan ve üye ülkelerin tarifelerinin uyumlaştırılmasını öngören bir inisiyatif olması gerektiği yönünde karara varılmıştır. Söz konusu karara istinaden gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda Ülkemizin gümrük vergilerinde uyumlaştırma öngören inisiyatifi DTÖ'de 20 – 24 Mart 2006 tarihleri arasında gerçekleştirilen Tarım Dışı Ürünlerde Pazara Giriş Toplantıları esnasında 23 Mart 2006 tarihinde Türkiye tarafından düzenlenen ve 100'den fazla katılımcının iştirak ettiği geniş katılımlı bir toplantıda ele alınmış ve önerimiz 22 Mart 2006 tarih ve JOB(06)/60 simgeli DTÖ belgesi olarak yayımlanmıştır. Anılan toplantıda, ABD, Tunus, Ürdün ve El Salvador önerilerimize tam desteklerini açıklarken, pek çok ülke önerimizi, bu sektörün önemi açısından olumlu bir başlangıç olarak değerlendirmiştir.

Ülkemiz inisiyatifi, DTÖ Uruguay Turu Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri sonucunda kimyasallar sektöründe uyumlaştırma sağlayan Kimyasal Ürünlerde Tarife Armonizasyonu Anlaşması'nda uygulanan modele benzerlik gösteren, uyumlaştırma yaklaşımı çerçevesinde tekstil ve konfeksiyon sektörünün çeşitli ürün grupları altında farklı olarak ele alınacağı ve bu yolla hassas ürünlerin korunmasına imkan sağlayacak bir modeli içermektedir. Bu yöntemle, elde edilecek genel liberalizasyon ile birlikte, AB pazarında 3. ülkelere karşı avantajımız olan gümrük vergisi marjlarının önemli ölçüde korunması sağlanmış olabilecektir.

Söz konusu İnisiyatif çerçevesinde gelişmiş ülkeler ile GYÜ'ler arasındaki esaslı fark kapatılabilecek, GYÜ'lere tanınacak esnekliklerin daha dar kapsamlı olması sağlanabilecektir. Böylece, formül çerçevesinde gerçekleştirilmesi mümkün gözükmeyen üçüncü ülke pazarlarının açılması sağlanabilecektir. Yine bahse konu inisiyatif yoluyla sektör, genel müzakerelerin dışına çıkarılıp tek başına değerlendirilecek olduğundan, sektörde uygulanan engeller ile, ÇHC vb. ülkelerce uygulanmakta olan devlet destekleri, devlet teşekkülleri gibi haksız rekabet oluşturan bazı sanayi politikalarının ele alınması mümkün olabilecektir.

Ayrıca, tekstil ve konfeksiyon sektörünün temel hammaddesini teşkil eden pamuk girişiminin etkileri de bu kapsamda ele alınabilecektir.

Türkiye'nin öncülüğünde geliştirilecek uyumlaştırma yaklaşımına DTÖ üyesi çok sayıda ülkenin destek vereceği düşünülmektedir. Söz konusu yaklaşımın DTÖ platformunda başarıya ulaşması, diğer üye ülkelerin açık desteğiyle mümkün olduğundan, Dış Ticaret Müsteşarlığınca bu konuya ilişkin destek amacıyla yürütülen çok yönlü çalışmalar sürdürülmektedir.